

Unia Europejska
Europejski
Fundusz
Rybacki

Konferencja „WYLEGARNIA 2012”, 13-14 września 2012, Ustka

Miejscem tegorocznej konferencji wylęgarniczej była Ustka, a dokładnie hotel Jantar położony niespełna 250 m od piaszczystych plaż Bałtyku i urokliwej nadmorskiej promenady. Tradycyjnie było to dwudniowe spotkanie, które tym razem odbyło się 13-14 września 2012 r. Konferencja realizowana w ramach operacji pt. „Upowszechnianie najnowszej wiedzy oraz propagowanie współpracy między przedstawicielami nauki i organizacjami sektora rybackiego w zakresie wylęgarnictwa i podchowu organizmów wodnych” (Umowa nr 00002-61720-OR1400001/10) już trzeci rok z rzędu była dofinansowana ze środków Unii Europejskiej z funduszu Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” w zakresie środka 3.1. *Działania wspólne*. Zainteresowanych szczegółami przedmiotowej operacji, której beneficjentem jest Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie (IRS w Olsztynie), odsyłam do strony internetowej www.wylegarnia.infish.com.pl.

W tegorocznej konferencji udział wzięło ponad 100 osób reprezentujących cały przekrój środowiska związanego z sektorem szeroko rozumianego rybactwa. W sumie zaprezentowano 19 referatów, które zostały pogrupowane w trzy sesje. Kolejnym sesjom przewodniczyli profesorowie: Jan Glogowski (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski (UWM w Olsztynie)) oraz Ryszard Bartel i Jacek Wolnicki reprezentujący IRS w Olsztynie. Dodatkowo podobną liczbę donie-

się zaprezentowano na specjalnej sesji plakatowej. Temat przewodni tegorocznej konferencji został sformułowany dość szeroko i dotyczył wylęgarnictwa organizmów wodnych, czyli spraw związanych m.in. z przygotowaniem tarlaków do rozrodu, jakością gamet, procedurami środowiskowej i hormonalnej stymulacji rozrodu, metodami odklejania i inkubacji ikry, profilaktyką i bioasekuracją w wylęgarnictwie. Pierwszy referat, o charakterze przeglądowym, dotyczący wpływu stosowanych procedur wylęgarniczych na jakość produktów płciowych, wygłosił dr hab. Konrad Ocalewicz (UWM w Olsztynie). Z kolei zagadnienie hormonalnej stymulacji rozrodu ryb, stanu obecnego i perspektyw, przedstawiła dr hab. Krystyna Demska-Zakęś (UWM w Olsztynie). Z problematyką ochrony zdrowia tarlaków i metodami dezynfekcji stosowanymi w obiektach akwakultury zapoznała zebranych dr Joanna Grudniewska (IRS w Olsztynie), a zagadnienie stosowania anestetyków w kontrolowanym rozrodzie ryb omówił dr Piotr Gomułka (UWM w Olsztynie). Dużym zainteresowaniem uczestników konferencji cieszyły się prelekcje o *stricte* praktycznym odniesieniu. Wymienić tu należałoby prezentacje dotyczące nowatorskich metod pozyskiwania ikry. Dr hab. Mirosław Szczepkowski (IRS w Olsztynie) przedstawił metodę pobierania ikry ryb jesiotrowatych za pomocą cewnika, a dr Radosław Kowalski (PAN w Olsztynie) zreferował wyniki stosowania metody pneumatycznej w rozrodzie ryb łososiowatych. Kilka referatów dotyczyło problematyki kontrolowanego rozradzania ryb i/lub tworzenia stad tarłowych w obiektach akwakultury. Siłą rzeczy z uwagi na

bardzo aplikacyjny charakter tego typu prac badawczych prezentowali je pracownicy IRS w Olsztynie. Interesującymi spostrzeżeniami o lipieniu podzielił się z zebranymi dr hab. Stefan Dobosz, o siei jeziorowej mówił mgr Michał Kozłowski, o sandaczu prof. dr hab. Zdzisław Zakęś, a

o braniu dr Rafał Kamiński. Ciekawą prezentację przedstawiła koleżanka z Litwy, Alina Širvinska, reprezentująca Służbę Rybactwa przy Ministerstwie Rolnictwa Republiki Litewskiej, która zapoznała uczestników konferencji z metodą sztucznego rozrodu i produkcji materiału zarybieńniowego miętusa stosowaną w tym kraju. Interesujący i zarazem inspirujący był referat dr Agaty Kowalskiej (IRS w Olsztynie), która omówiła zagadnienie aplikacyjności badań prowadzonych na tzw. modelowych gatunkach ryb. Grupa naukowców z PAN w Olsztynie zaprezentowała referaty dotyczące jakości nasienia. O kriokonserwacji nasienia siei łebskiej mówił prof. dr hab. Andrzej Cierieszko, a o metodach stosowanych w przechowywaniu nasienia ryb dr Beata Cejko. Większość doniesień, referatów lub posterów, przedstawionych na konferencji „WYLĘGARNIA” została zebrana

w monografii zatytułowanej „Wylęgarnictwo organizmów wodnych – osiągnięcia, wyzwania i perspektywy”. Książkę tę otrzymali wszyscy uczestnicy w ramach pakietu materiałów konferencyjnych. Osoby biorące udział w konferencji, w trakcie wycieczki tematycznej miały też okazję zapoznać się z historią rybactwa, no może właściwiej należałoby powiedzieć rybołówstwa. Sposobność taką stworzyło zwiedzanie Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach, położonego w centrum Słowińskiego Parku Narodowego. Muzeum to, mające formę skansenu, składa się m.in. z w pełni wyposażonych 6 zagród rybackich i rolniczo-rybackich, szafasu rybackiego oraz magazynu na łodzi. Zabudowa skansenu odtwarza układ urbanistyczny Kluk z końca XIX w.

Wszystkim uczestnikom konferencji „WYLĘGARNIA” składam tą drogą jeszcze raz podziękowania za stworzenie przyjaznej, ciepłej i merytorycznej atmosfery. Słowa podziękowania kieruję do osób, które przygotowały referaty i postery, a także przewodniczyły sesjom referatowym.

Szczególnie dziękuję tym osobom, które aktywnie uczestniczyły w pracach związanych z organizacją tegorocznej konferencji wylęgarniczej.

Zdzisław Zakęś
Zakład Akwakultury, IRS Olsztyn

Konferencja AQUA 2012 Global Aquaculture – Securing Our Future

W dniach 1-5 września 2012 roku w czeskiej Pradze odbyła się konferencja AQUA 2012, organizowana wspólnie przez World Aquaculture Society oraz European Aquaculture Society. Tak ważne spotkanie odbywa się cyklicznie co sześć lat: w 2000 roku miało miejsce w Nicei (Francja), w 2006 roku zaś we Florencji (Włochy). Tegoroczna konferencja odbywała się w nowoczesnym Centrum Kongresowym, położonym malowniczo nieopodal słynącego ze spotkań królów Wyszehradu. Motywem przewodnim AQUA 2012 było hasło „Zabezpieczyć naszą przyszłość” co – jak głosili sami organizatorzy – odnosić się ma zarówno do globalnego i regionalnego bezpieczeństwa żywności, handlu i akwakultury, jak też stabilności gospodarczej i środowiskowej. Według organizatorów to ważne wydarzenie przyciągnęło ponad 2000 zainteresowanych osób aż z siedemdziesięciu dwóch krajów.

Otwarcia konferencji dokonał przewodniczący komitetu organizacyjnego AQUA 2012, pan Micheal New, który przywitał wszystkich obecnych oraz przedstawił najważniejsze osoby zaangażowane w to wielkie przedsięwzię-

cie. Następnie głos zabrał przewodniczący European Aquaculture Society – pan Yves Harache, a zaraz po nim przewodniczący World Aquaculture Society – pan Ricardo Martino. Kolejnym etapem uroczystego otwarcia konferencji było wręczenie nagród najbardziej zasłużonym osobom:

Fot. 1. Centrum Kongresowe w Pradze.

Fot. 2. Uroczyste otwarcie konferencji AQUA 2012.

Geoffowi Allanowi (Australia), Mudnakudu Nandeesh (Indie), Craigowi Browdy'emu (USA), Peterowi Edwardsowi (Tajlandia) oraz wybitnemu specjalście w zakresie akwakultury organizmów bezkręgowych – panu Patrickowi Sorgeloosowi (Belgia), który odebrał nagrodę podwójną, bo zarówno od EAS, jak i od WAS. Patrick Sorgeloos, który jest dyrektorem Laboratorium Akwakultury oraz Badań nad Artemią na Uniwersytecie w Ghent, został nagrodzony dożywotnim, honorowym członkostwem w European Aquaculture Society. Tytuł ten stanowi najwyższą nagrodę przyznaną przez EAS i od roku 1981 otrzymało go zaledwie 10 osób, których wpływ na europejską akwakulturę określono jako znaczący.

W następnej kolejności mogliśmy wysłuchać wystąpień panów Pettera Arnesena (Breeding Director of Marine Harvest ASA) oraz Geoffa Allana (Executive Director Fisheries NSW Australia), którzy swoimi referatami nawiązali do tytułu całej konferencji: „Securing our future”, przedstawiając problem zarówno z naukowego, jak i przemysłowego punktu widzenia.

Petter Arnesen w swoim wystąpieniu zajął się, między innymi, produkcją ryb łososiowatych na świecie, podkreślając, że dotychczas największym ich producentem w systemie sadzowym jest Marine Harvest (344 tys. ton/rok). Jego zdaniem przemysł związany z tym działem akwakultury, powstały zaledwie 40 lat temu, przeszedł w ciągu tego krótkiego czasu gigantyczne zmiany, będąc jednak wciąż młodym i o rozwojowym charakterze. Arnesen podkreślał, że jednym z największych problemów, z jakimi boryka się obecnie akwakultura ryb łososiowatych, jest zapewnianie odpowiednich miejsc hodowli: „W 1992 roku było 200 miejsc, w których produkcja mogła osiągnąć 100 tys. ton, zaś obecnie takich miejsc jest mniej niż 30 i biorąc pod uwagę tę tendencję można spodziewać się, że w roku 2020 będzie ich mniej niż 10.” Obaj panowie byli zgodni co do ogromnego postępu, jaki poczynili producenci żywności, ze szczególnym naciskiem na technologie produkcji oraz informacje o wartości odżywczej oferowanych produktów, które ocenili jako lepsze niż kie-

dykolwiek wcześniej. Arnesen podkreślał, że spośród wszystkich zwierząt hodowlanych, to właśnie ryby najbardziej efektywnie przetwarzają otrzymaną paszę. Zwrócił też uwagę na skuteczność stosowanych obecnie środków leczniczych i szczepionek dla ryb, o jakiej producenci innych zwierząt hodowlanych mogą jedynie pomarzyć. Geoff Allan zaznaczył natomiast, że mimo gigantycznego w ostatnich latach rozwoju branży akwakultury morskiej, aż 70% światowej produkcji żywności powstałej z organizmów wodnych pochodzi w dalszym ciągu z wód śródlądowych.

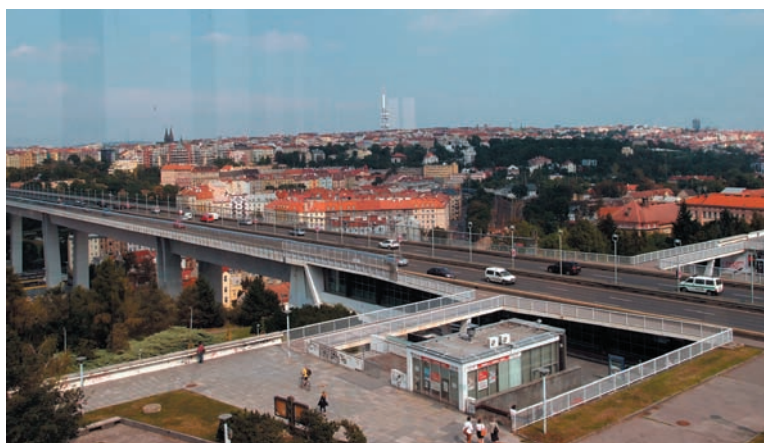
Kolejnym przemawiającym był Student's Director, pan Chris Green, który zapowiedział wystąpienia trzech studentów. Każdy z nich, przedstawiając temat swojego referatu, miał do dyspozycji zaledwie trzy i pół minuty oraz sześć slajdów. Wystąpienia studentów podlegały ocenie jury.

Po tym uroczystym przywitaniu rozpoczęła się właściwa część konferencji, która trwała całe 3 dni. Program był niezwykle rozbudowany, a referaty prezentowano równocześnie w 7 salach, stąd czasem trudno było dokonać wyboru i z czegoś należało z bólem serca zrezygnować...

W ramach 63 grup tematycznych odbyło się niemal 700 wystąpień referatowych oraz pokazano prawie 600 posterów. Autorzy z całego świata przedstawiali wyniki swoich badań, między innymi w dziedzinach żywienia ryb, larwikultury, genetyki, technologii systemów recykulacyjnych, zdrowotności organizmów w akwakulturze oraz akwakultury ryb łososiowatych, jesiowatych, tuńczyków, ryb ozdobnych, bezkręgowców, a nawet organizmów roślinnych.

Obok ściślej konferencji zorganizowano również targi, w ramach których swoje stoiska zaprezentowali głównie dostawcy technologii i pokarmów, a także wydawcy związani z akwakulturą. Niezwykle szeroka oferta ponad 100 wystawców zawierała rozwiązania zarówno dla wielkich farm sadzowych, jak i obiektów podchowowych w mikroskali.

We wtorek 4 września dodatkowo odbył się „Dzień Farmerski”, w ramach którego poświęcono jeden blok tema-

Fot. 3. Panorama Pragi widoczna z Centrum Kongresowego.

tyczny zagadnieniom związanym bezpośrednio z praktyką rybacką. W zajęciach wzięli udział liczni przedstawiciele czeskich gospodarstw i szkół rybackich, dostojnie prezentując się w swoich mundurach wśród innych uczestników konferencji.

Dzięki realizacji projektu „Opracowanie podstaw biotechnologii żywienia młodocianych stadiów ryb ginących dla potrzeb akwakultury Ukrainy” (nr projektu 57/2012 PR), Instytut Rybactwa Śródlądowego reprezentowała delegacja w składzie: prof. dr hab. Ryszard Kolman, dr Maja Prusińska, mgr inż. Grzegorz Wiszniewski i mgr inż. Arkadiusz Duda, prezentując poster „Growth of Atlantic sturgeon (*Aci-*

penser oxyrinchus oxyrinchus Mitchell) larvae fed on enriched Artemia – preliminary results”.

Po pracowitych dniach spędzanych na salach konferencyjnych nadchodził czas na mniej oficjalne spędzanie czasu. Na 6 września organizatorzy zaplanowali możliwość wzięcia udziału w jednej z dwóch wycieczek do czeskich gospodarstw rybackich: do Trzebonia lub do Vacova. Nasza delegacja nie wzięła w nich jednak udziału wracając w tym czasie do obowiązków w Polsce, niemniej Praga sama w sobie oferowała wiele atrakcji, z których staraliśmy się korzystać w każdej wolnej chwili.

**Arkadiusz Duda, Ryszard Kolman,
Maja Prusińska, Grzegorz Wiszniewski**

II Międzynarodowe Sympozjum poświęcone gatunkom z rodzaju *Hucho* i *Parahucho* (Salmonidae: Huchoninae)

W dniach 19-22 września 2012 r. w Łopusznej k. Nowego Targu odbyło się Międzynarodowe Sympozjum poświęcone największym przedstawicielom ryb łososiowatych reprezentowanych przez głowacicę (*Hucho hucho*), syberyjskiego taimienia (*H. taimen*) i taimienia sachalińskiego/japońskiego (czewicy) – *Parahucho perryi*.

Głównym organizatorem tej imprezy był Uniwersytet Wrocławski wspierany przez Instytut Rybactwa Śródlądowego i Polski Związek Wędkarski oraz sponsorów Aller Aqua Polska, Małopolska Kraków Region, Krakowski Klub „Głowatka” i Fundację Polska Miedź. Pomysłodawcą i szefem perfekcyjnie zaplanowanego i zrealizowanego sympozjum był prof. dr hab. Andrzej Witkowski, wspomagany przez niektórych członków komitetu organizacyjnego i wolontariuszy.

Tematyka konferencji obejmowała zagadnienia związane ze stanem populacji, biologią, ochroną, ekologią, genetyką oraz hodowlą trzech najbardziej rozprzestrzenionych przedstawicieli.

Referaty prezentowali przedstawiciele 20 krajów, w tym z tak odległych jak Japonia, Chiny, dalekowschodnia Rosja i Mongolia czy USA, przy czym niestety wśród uczestników zabrakło kolegów z Ułan Bator. Łącznie w sympozjum uczestniczyło 80 osób, imiennie zaproszonych przez organizatorów, z których 55 to goście zagraniczni. W pełni dopisali europejscy badacze, hodowcy i miłośnicy głowacicy z krajów obejmujących obszar jej występowania, czyli z Austrii, Niemiec/Bawarii, Chorwacji, Czech, Serbii, Słowacji, Słowenii, Ukrainy, Węgier i oczywiście Polski, a także naukowiec z Hiszpanii, który przedstawił, wyróżniony przez uczestników, referat na temat filo-

genezy zachowań rozrodczych ryb z rodzaju *Hucho*, *Oncorhynchus*, *Salvelinus* i *Salmo*.

W trakcie sympozjum wygłoszono 34 referaty i przedstawiono 15 posterów o dość zróżnicowanej tematyce obejmującej ocenę stopnia zagrożenia poszczególnych populacji, ich charakterystykę biologiczną, sposoby ochrony, efektywność zarybień, zagadnienia hodowli i chowu, ochrony zdrowia, a także doniesienia opisujące ludzi i ich działania, jak to emocjonalnie określono – „w służbie królowej”. Instytut Rybactwa Śródlądowego reprezentowany był przez 7 osób, które przedstawiły 5 referatów i posterów.

Program sympozjum obejmował także promocję regionu Podhala, Gorców i Pienin gościnnych dla uczestników, ale także co wyraźnie stwierdzono, dla głowacicy nie będącej rodzimym gatunkiem dla dorzecza Wisły, a skutecznie zaaklimatyzowanym i od lat jako atrakcja wędkarska zastępująca ongiś sławną troć dunajcową. Goście zwiedzili Ośrodek Zarybieniowy PZW w Łopusznej i podzi-

wiali jedyne w Polsce stado tarlaków głowacicy, spłynęli przełomem Dunajca w bajecznej scenerii kolorów rozpoczynającej się jesieni, po drodze mając okazję zobaczyć panoramę Tatr w świeżej zimowej szacie. Ukoronowaniem wycieczki było spotkanie z licznymi uczestnikami jubileuszowych XX zawodów organizowanych przez Krakowski Klub Wędkarski „Głowacka”, których otwarcie miało miejsce na brzegu Dunajca, u podnóża Trzech Koron. Także uroczysta kolacja była okazją do zapoznania gości z folklorem, regionalną kuchnią pienińską i spiską oraz napitkiem góralskim, co zostało na tyle dobrze przyjęte, iż międzynarodowe grono odśpiewało wszystkie zwrotki polskiego „Sto lat” głównemu organizatorowi profesorowi Andrzejowi Witkowskiemu.

Wnioski

Generalnie stwierdzono, iż wszystkie gatunki z rodzaju Hucho są zagrożone w obszarach naturalnego występowania. Stopień ich zagrożenia jest zróżnicowany. Strategia utrzymania w przypadku gatunku europejskiego oprócz ochrony *ex situ* wymaga także działań polegających na renaturalizacji „ucywilizowanych” rzek i potoków. Ochrona gatunków dalekowschodnich na razie może być prowadzona *in situ*, przy czym często istnieje konieczność bardziej racjonalnego rybacko-wędkarskiego użytkowania ich

zasobów, badania biologii oraz opracowania właściwych dla nich metod hodowli. Ponadto stwierdzono, że nadal brak jest bliższych danych dotyczących dwóch endemicznych gatunków – głowacicy chińskiej/ syczańskiej (*H. bleekeri*) i koreańskiej (*H. ishikawae*) ograniczonych w swoim występowaniu do prowincji Siczuan i granicznej rzeki Yalu między Północną Koreą i Chinami. Przebieg symposium wyraźnie wskazał na celowość poszerzenia dotychczasowej współpracy zarówno w zakresie badań naukowych, jak i praktycznych działań związanych z ochroną wszystkich gatunków z rodzaju Hucho.

Joanna Grudniewska, Krzysztof Goryczko
ZHRŁ Rutki, IRS Olsztyn

Konferencja szkoleniowa na Ukrainie

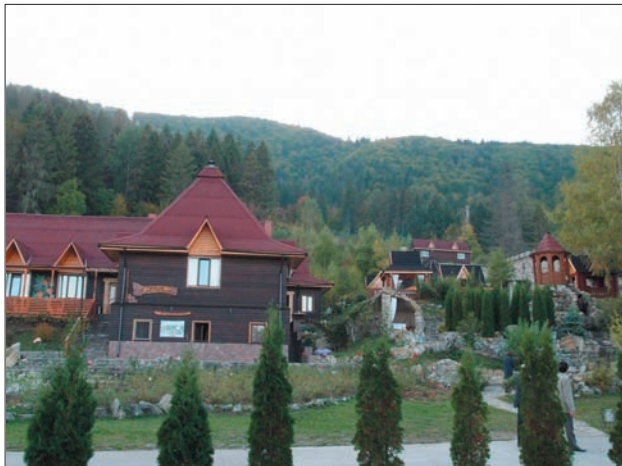
W dniach 3-5 października 2012 roku, w pięknej miejscowości Tyudiv (fot. 1, 2) (w pobliżu Czerniowców w obwodzie iwano-frankowskim) odbyła się konferencja szkoleniowa, zorganizowana przez Instytut Rybactwa Śródlądowego, w ramach projektu nr 57/2012. Tytuł wymienionego projektu brzmi następująco: „Opracowanie podstaw biotechnologii żywienia młodocianych stadiów ryb ginących, dla potrzeb akwakultury Ukrainy”. Niniejszy program jest realizowany przez Instytut Rybactwa Śródlądowego we współpracy z Instytutem Gospodarki Rybackiej UAAN w Kijowie, a finansowany z funduszy Pomocy Rozwojowej przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Konferencja, która uwieńczyła prace wykonane w ramach tegorocznego projektu pomocowego, nosiła tytuł: „Биотехнологии производства посадочного материала исчезающих популяций осетровых рыб на Украине” („Biotechnologie produkcji materiału zarybieniowego ginących populacji ryb jesiotrowatych na Ukrainie”).

Tematyka jej obejmowała wszystkie etapy produkcji materiału zarybieniowego jesiotrów: począwszy od diagnostyki płci i dojrzałości tarlaków, poprzez przeprowadzanie sztucznego tarła zakończone uzyskaniem zapłodnionej ikry, rozwój embrionów sterleta, odchów larw przy zastosowaniu pokarmów żywych, aż do charakterystycznych dla sterletów zachowań, jakie występują u narybku. Organizowana przez nas konferencja szkoleniowa skierowana była do wszystkich osób, które znajdują zatrudnienie w sektorze rybactwa na Ukrainie oraz dla osób uczących się. W ramach szkolenia wygłoszono 7 wykładów: sześćoro wykładowców pochodziło z Polski, a jeden z Ukrainy.

Pełny program konferencji przedstawiał się następująco:

- 1) Otwarcie konferencji – prof. dr hab. Ryszard Kolman oraz dr Maja Prusińska.
- 2) „Stan i perspektywy produkcji ryb jesiotrowatych na Ukrainie” – dr hab. Aleksander Tretyak (UAAN w Kijowie) (fot. 3).

Fot. 1. Kompleks turystyczno-konferencyjny „Sokilskie” w Tyudowie, gdzie odbywała się nasza konferencja.

Fot. 2. Widok z Sali konferencyjnej na otaczające Tyudow góry i wijącą się wśród nich rzekę Czeremosz.

- 3) „Zastosowanie metod ultrasonograficznych w nieinwazyjnym określaniu płci i stopnia dojrzałości ryb jesiotrowatych” – mgr inż. Grzegorz Wiszniewski (Zakład Ichtiologii, IRS Olsztyn) (fot. 4).
- 4) „Sztuczny rozród ryb jesiotrowatych” – prof. dr hab. Ryszard Kolman (Zakład Ichtiologii, IRS Olsztyn) (fot. 5).
- 5) „Zmiany rozwojowe w budowie i funkcji mięśni oraz przewodu pokarmowego juwenalnych stadiów ryb jesiotrowatych” – prof. dr hab. Teresa Ostaszewska (Pracownia Ichtiobiologii, SGGW Warszawa) (fot. 6).
- 6) „Żywienie stadiów młodocianych jesiotrów pokarmem żywym” – dr Maja Prusińska (Zakład Ichtiologii, IRS Olsztyn) (fot. 7).
- 7) „Wybrane zachowania adaptacyjne do środowiska naturalnego młodocianych stadiów ryb jesiotrowatych” – mgr inż. Arkadiusz Duda (Zakład Ichtiologii, IRS Olsztyn) (fot. 8).
- 8) „Zastosowanie telemetrii w procesach restytucji ginących gatunków ryb wędrownych” – dr Andrzej Kapusta (Zakład Ichtiologii, IRS Olsztyn) (fot. 9).

Po każdym wykładzie uczestnicy mieli możliwość zadawania pytań prowadzącym, z czego skwapliwie korzystali. Najgorętsza dyskusja miała miejsce na zakończenie szkolenia, w czasie przewidzianym na jego podsumowanie. W jego trakcie profesor Ryszard Kolman odpowiadał uczestnikom szkolenia na pytania z zakresu chowu i hodowli jesiotrów, wyjaśniając wszystkie nurtujące słuchaczy kwestie. Strona ukraińska wykorzystywała dosłownie każdą wolną minutę tego dnia, albowiem nawet w czasie przerw między wykładami, w czasie przerwy na kawę i w trakcie obiadu wciąż trwały dyskusje merytoryczne.

Wśród słuchaczy, którzy przyjechali na szkolenie, dominowali przedstawiciele ukraińskiego rybactwa: głównie firm prywatnych, ale także i pracownicy państwowych gospodarstw rybackich, przedstawiciele środowisk naukowych związanych z ukraińskim rybactwem oraz liczna grupa studentów z Narodowego Uniwersytetu im. Jurija Petkovicha w Czerniowcach, zainteresowanych tematyką chowu stadiów juwenalnych ryb jesiotrowatych (fot.10). Bardzo miło było nam też gościć na konferencji dyrektora Instytutu Rybactwa,

Fot. 3. Pan dr hab. Aleksander Tretyak podczas swojego wykładu.

Fot. 4. Mgr inż. Grzegorz Wiszniewski przybliżył słuchaczom metody diagnostyki płci u jesiotrów.

prof. dr. hab. Bogusława Zdanowskiego oraz dziekana Wydziału Biologii Uniwersytetu w Czerniowcach dr. hab. Mikhaïlo Marchenko. Przeprowadzili oni rozmowy na temat zasad i zakresu współpracy dotyczącej utworzenia na wydziale specjalizacji rybackiej oraz planów restytucji sterleta dnieszczańskiego.

Wszyscy uczestnicy otrzymali zestaw materiałów konferencyjnych, zawierających między innymi wydaną

Fot. 5. Prof. dr hab. Ryszard Kolman zdradza tajniki sztucznego rozrodu jesiotrów.

Fot. 6. Prof. dr hab. Teresa Ostaszewska wyjaśnia słuchaczom pojęcia z zakresu histologii i anatomii.

Fot. 7. Dr Maja Prusińska opowiada o karmieniu najmłodszych stadiów jesiotrów.

Fot. 8. Mgr inż. Arkadiusz Duda omawia zachowania adaptacyjne młodych jesiotrów.

Fot. 9. Dr Andrzej Kapusta w trakcie swojego wykładu o metodach znakowania jesiotrów przed wypuszczeniem ich na wolność.

w ramach projektu 57/2012 monografię, pt. „Проблеми производства посадочного материала исчезающих популяций осетровых рыб” („Problemy produkcji materiału zarybieniowego ginących populacji ryb jesiotrowatych”) – pod redakcją Ryszarda Kolmana i Mai Prusińskiej.

Każdy uczestnik poproszony został o wypełnienie ankiety ewaluacyjnej, pozwalającej ocenić proponowane przez nas szkolenie tak pod względem merytorycznym, jak i organizacyjnym. Po zakończeniu konferencji wypełnione ankiety zostały zebrane, a następnie opracowane. Z wielką przyjemnością chcemy poinformować, że tegoroczne wyniki są jeszcze lepsze niż zeszłoroczne, mianowicie niemal wszyscy uczestnicy przypisali maksymalną liczbę punktów za przydatność szkolenia, wysoki jego poziom merytoryczny oraz organizację. Po podsumowaniu całego, długiego dnia wykładów, miało miejsce wręczenie uczestnikom certyfikatów poświadczających odbycie szkolenia z zakresu produkcji materiału zarybieniowego ryb jesiotrowatych.

Wieczorem zaś uczestnicy wraz z organizatorami mieli możliwość poznać się nieco lepiej w trakcie uroczystej kolacji, do której przygrywał nam ukraiński ludowy zespół muzyczny. Z wielką ulgą przyjęliśmy możliwość odprężenia

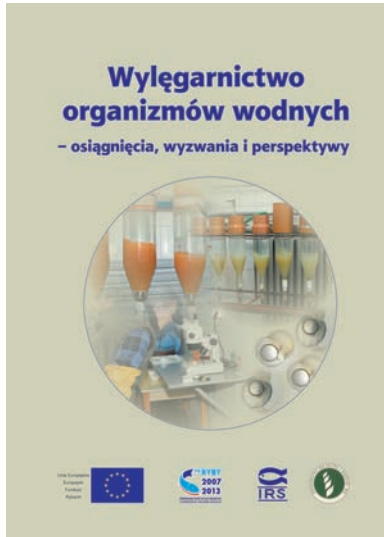

Fot. 10. Zdjęcie pamiątkowe z częścią uczestników szkolenia.

się po tak pracowicie spędzonym dniu, poprzedzonym dwudniową podróżą do Tyudiva.

Był to drugi już z kolei projekt pomocowy dla Ukrainy, realizowany przez Zakład Ichtologii IRS. Celem obu dotychczasowych projektów było opracowanie, zaś konferencji – przekazanie stronie ukraińskiej najnowszej wiedzy z zakresu akwakultury i żywienia młodocianych stadiów ryb. Mamy nadzieję, że informacje, którymi podzieliliśmy się ze stroną ukraińską, pomogą rozwijać produkcję ryb jesiotrowatych na Ukrainie, przyczyniając się do ochrony istniejących oraz restytucji zagrożonych populacji tych wspaniałych ryb.

Maja Prusińska, Ryszard Kolman

Unia Europejska
Europejski
Fundusz
Rybacki

Wylęgarnictwo organizmów wodnych – osiągnięcia, wyzwania i perspektywy – Red. Z. Zakęś, K. Demśka-Zakęś, A. Kowalska. Wyd. IRS, Olsztyn 2012, s. 299

Książka ukazała się w ramach projektu „Upowszechnianie najnowszej wiedzy oraz propagowanie współpracy między przedstawicielami nauki i organizacjami sektora rybackiego w zakresie wylęgarnictwa i podchowu organizmów wodnych”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej z funduszu Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” (Umowa nr 00002-61720-OR1400001/10)

Pisząc o przesłankach postępu w wylęgarnictwie nie sposób pominąć znaczenia wpływu innowacji w rozwiązaniach technicznych, które od niedawna, ale coraz powszechniej są stosowane w obiektach wylęgarniczych. Chodzi tutaj m.in. o urządzenia pozwalające monitorować i, co szczególnie istotne, kontrolować jakość wody. Doskonalone, pod względem technicznym i ekonomicznym, są systemy oparte na recykulacji wody. Są one coraz powszechniej wykorzystywane nie tylko do inkubacji ikry, ale również do podchowu wylęgu i stadiów juwenalnych, czy też do przetrzymywania selektów i hodowlanych stad tarlowych ryb. Nie bez znaczenia dla rozwoju akwakultury w Polsce, w tym i wylęgarnictwa było wsparcie finansowe Unii Europejskiej (UE). W efekcie

wdrażania dwóch programów pomocowych UE, w latach 2004-2006 i 2007-2013, sytuacja w polskim wylęgarnictwie, przynajmniej w kontekście infrastruktury technicznej, uległa dość istotnym zmianom. Doświadczenia ostatnich lat wskazują, że połączenie wiedzy o biologii gatunku i nowatorskich rozwiązań technicznych stwarza nowe możliwości i perspektywy rozwoju wylęgarnictwa. Mimo iż w przypadku większości gatunków organizmów wodnych techniki ich kontrolowanego rozrodu są obecnie dopiero rozwijane, to jednak zważając na ciągle rosnące i uzupełniane zasoby wiedzy o szeroko rozumianej biologii coraz liczniejszych taksonów, czego świadectwem jest chociażby ta monografia, można przypuszczać, że spektrum gatunków z sukcesem rozradzanych w polskich wylęgarniach w najbliższym czasie zostanie poszerzone.

Niniejsza monografia jest zbiorem prac poświęconych różnym aspektom wylęgarnictwa organizmów wodnych, głównie ryb. Znaleźć w niej można rozdziały o stricte poznawczym charakterze, ale większość posiada przymioty aplikacyjne. Dla praktyków rybackich szczególnie interesujące mogą okazać się informacje o nowych metodach, sposobach pozyskiwania ikry, czy też o innowacyjnych procedurach kontrolowanego rozrodu cennych gospodarczo i ekologicznie gatunków. Cenne i inspirujące informacje dociekliwy Czytelnik znajdzie również i w pozostałych rozdziałach. [ze Wstępu]

Opracowanie: Zdzisław Zakęś

Проблемы производства посадочного материала исчезающих популяций осетровых рыб. Problemy produkcji materiału zarybieniowego ginących populacji ryb jesiotrowatych – Red. R. Kolmana, M. Prusińska, Wyd. IRS 2012, s. 92

Niniejsza monografia powstała w ramach projektu nr 57/2012, pt. „Opracowanie biotechnologii żywienia młodocianych stadiów ryb ginących dla potrzeb akwakultury Ukrainy”, realizowanego przez pracowników Zakładu Ichtiologii Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie we współpracy z Ukrainką Akademią Agrarnych Nauk w Kijowie. Jest to już druga edycja pomocy dla Ukrainy, którą udało nam się przeprowadzić dzięki wsparciu finansowemu uzyskanemu z funduszy przeznaczonych na Pomoc Rozwojową przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej.

Powstała w ramach projektu monografia zawiera siedem rozdziałów, w których Czytelnicy znajdą omówienie kluczowych problemów związanych z produkcją materiału zarybieniowego ryb jesiotrowatych: od metod określania płci i stopnia dojrzałości jesiotrów, poprzez pozyskiwanie od nich produktów płciowych i przebieg sztucznego tarła, aż po rozwój postaci młodocianych oraz sprawdzone metody ich podchowu w warunkach kontrolowanych. Układ roz-

działów jest nieprzypadkowy i odwzorowuje przebieg kolejnych etapów produkcji tych ryb, kończący się otrzymaniem materiału zarybieniowego wysokiej jakości:

1. A.M. Tretyak, I.I. Grytsyntyak, E.N. Kolos, B.A. Gankevich – Formowanie zasobów i rozwój akwakultury ryb jesiotrowatych na Ukrainie,
2. Grzegorz Wiszniewski – Wykorzystanie technik ultrasonograficznych w nieinwazyjnym określaniu płci i stopnia dojrzałości ryb jesiotrowatych,
3. Ryszard Kolman – Sztuczny rozród ryb jesiotrowatych,
4. T. Ostaszewska, M. Kamaszewski, R. Kolman – Rozwój mięśni sterleta (*Acipenser ruthens* L.) podczas odżywiania endo- i egzogenego,
5. Maja Prusińska – Pokarmy żywe w larwiculturze jesiotrów,
6. A. Duda – Zachowania adaptacyjne młodocianych stadiów rozwojowych ryb jesiotrowatych,
7. A. Kapusta – Zastosowanie telemetrii w procesach restytucji ginących populacji ryb wędrownych.

Monografia wydana została w języku rosyjskim, ze streszczeniami każdego rozdziału w języku polskim i obejmuje 92 strony.

Opracowanie: Maja Prusińska